

ПОЛІТИЧНІ ПРОМОВИ РУЗВЕЛТА

ВАШИНГТОН. — Президент Рузвелт заповів, що в дні 23 і 30 жовтня виголосить дві політичні промови, зв'язані з надходячими президентськими виборами. Водночас він планує дальшу обіздку по різних стейтах, в цілі оглядування фабрик зброї. Він тепер начеркнув шлях через стейти — Масачусетс, Нью-Джерсі і Пенсильвенію, вступаючи щераз до Нью-Йорку, щоб взяти участь у формальнім розпочатті будови тунелю з Бетері Парку, Нью-Йорк, до Брукліна. Президент їхатиме приблизно тими самими шляхами, якими їхав давно Вендел Вилкі.

РЕПУБЛІКАНСЬКІ ПОЯСНЕННЯ.

НЬЮ-Йорк. — Голова републіканського національного комітету, Мартін, заявив, що президент рішився на виголошення двох виборчих промов тому, бо залякався, що впливи Вилкого ростуть і замало тільки оглядати ріжні фабрики й уникати дискусій ріжних біжучих політичних питань. Треба говорити і про політику.

НУДСЕН ПРО ПОТРЕБУ ВИРІБНИХ МАШИН.

НЬЮ-Йорк. — Перед зібранням американських промисловців виголосив промову член ради в справах зброєння, Вільям Нудсен і сказав, що найтяжчою проблемою в виробі військових машин є ріжне знаряддя та самі виробні машини. Щоб пустити виріб літаків, повзів, гармат, в повний рух треба наперед подбати про ті машини, на яких можна ці військові машини виробляти. Тут саме знаходяться труднощі. Американські промисловці мусять ті труднощі побороти, бо час дорогий, говорив Нудсен. З його промови заключають, що він апелював до виробників авт, аби вони перестали приготуватися до нового моделю авт на черговий рік, а свої зусилля присвятили до виробу на масову скалю військових машин.

ОБМЕЖЕННЯ ПРОДАЖІ ВОЄННИХ МАШИН.

ВАШИНГТОН. — Президент Рузвелт підписав розпорядок, на основі якого уряд зможе забрати для себе, за відповідною заплатою, всі ті військові машини, зокрема виробні машини, які стоять на складах по фабриках, або є на викінченні, і мають бути післані до чужих країв. У відповіді на запити в тій справі президент Рузвелт сказав, що замовлення Советів на основі цього розпорядку не потерплять.

ОБМЕЖЕННЯ ПОДОРОЖЕЙ НА ДАЛЕКИЙ СХІД.

ВАШИНГТОН. — Видавши заклик до всіх американців, живучих в краях, контрольованих японцями, щоб вертали до дому, департамент стейту тепер ще далі загострив цей розпорядок і не видає паспортів тим американцям, які хотіли поїхати в загрожені краї на Далекому Сході. Іхати туди зможуть лиш ті особи, що викажуться дійсно пекучими причинами.

ВИЛКІ ПРОТИ „ПЯТОЇ КОЛУМНИ“.

БОФАЛО. — На запит, чи Вилкі, коли стане президентом, толеруватиме на високих урядах комуністів, Вилкі відповів з натиском, що ні. Він не буде толерувати на державних становищах таких людей, що служать чужим інтересам і зв'язані лояльністю до Москви, Берліну чи Риму.

ЗРІСТ „АСОШІЕЙТЕД ПРЕС“.

НЬЮ-Йорк. — Вийшла книжка, яка точно описує зріст новинарської компанії „Асошіейтед Прес“ за 92 роки свого існування. Зпочатку ця компанія була дуже маленька. Створили її представники 20 часописів, щоб у той спосіб діставати лекшим коштом новинки зо світу. Тепер ця компанія має 7,200 кореспондентів, обслуговує 1,400 часописів та витрачає на своє удержання 11,000,000 доларів.

БАГАТІ АМЕРИКАНСЬКІ РОДИНИ.

ВАШИНГТОН. — На основі статистичних обчислень виходить, що найбагатшою американською родиною є родина Форда. Вона має майна на 625 мільйонів доларів. Всі уділи компанії Форда є в руках родини. Більшість уділів має старий Форд. Другою родиною є Дюпонт з 573 мільйонами майна. Третя Рокефелера, що має не цілих 400 мільйонів. Четверта Малона, що приблизно має стільки само.

ЯКІ РОДИНИ ДАЮТЬ ДІТЕЙ.

ВАШИНГТОН. — По двох роках дослідів комісія національного планування ствердила, що американські багаті родини дають дуже мало дітей. Не можна новими генераціями заступити навіть тих, що вмирають. По містах найвищий відсоток дітей дають діти родин, що є на удержанні „Доблоу Пі Ей“. Це нездорове явище, ствердила згадана комісія. Багаті родини повинні давати більше дітей. Та вони ставлять більші вимоги до життя і хочуть, щоб їх діти жили щонайменше в таких вигодах, як вони. Коли не мають тої певності, не хочуть мати дітей.

16 МІЛІОНІВ МОЛОДИХ ЧОЛОВІКІВ РЕГІСТРУЄТЬСЯ ДО ВІЙСЬКА

Минулого вівторка, 16. жовтня ц. р., перший раз в історії Америки переведено примусову військову бранку. Поверх 16 мільйонів чоловіків в віці від скінчених 21 літ до нескінчених 36 примусово мусіли записатися до бранки. В самім Нью-Йорку записалось поверх мільйон сто тисяч. Їх вписувало 712 реєстраційних пунктів, розмішених по різних публичних школах, та інших міських будинках.

ВИСЛІДИ ВИБОРЧОЇ РЕГІСТРАЦІЇ

Пердвиборча реєстрація цього разу побила в Нью-Йорку всі попередні реєстрації. Цей раз записалось 400 тисяч реєстрантів більше, ніж останнього разу, що теж був рекордовий. Тепер записалось три мільйони і триста тисяч. За обчисленнями населення Нью-Йорку не могло зрости на стільки. Лиш коло сто тисяч реєстрантів могло бути більше, ніж останніх президентських виборів. Колиж записалось 400 тисяч більше, це є доказом великого громадянського зацікавлення виборами. Всі люди здають собі з цього справу, що ці вибори важкі і вони матимуть безпосередній вплив на кожного громадянина зокрема. Слідний великий зріст реєстрантів серед жінок. Назагал зареєструвалось поверх 90% громадян, уповноважених до голосування.

ВИЛКІ ПРО ВІЙСЬКОВУ РЕГІСТРАЦІЮ

Вендел Вилкі, републіканський президентський кандидат, виголосив промову і в ній сказав, що завданням уряду є тепер подбати, щоб новобранці дістали в армії належну опіку та належне виховання. А опісля, коли вони будуть вертати з армії до цивільного заняття уряд повинен подбати, щоб вони дістали належне заняття та могли влаштуватися до приличного родинного життя.

ЗНИЩИТИ СКЛАДИ І РАФІНЕРІЇ НАФТИ — ГОЛОВНА ЦІЛЬ БРИТІЙСЬКИХ ЛЕТУНІВ

Хоч як дуже бажалиб британці, щоб кожного дня була бомбардована німецька столиця, то військовий комунікат, згадуючи за шкоди, нанесені Берлінові, підкреслює, що британському військовому командуванню залежить на чімсь іншим. А це на тому, щоб можливо якнайшорше винищити німцям склади газоліну та понищити фабрики, що виробляють штучну газоліну. Ось так треба глядіти на бомбардування таких німецьких міст як Штетин, Магдебург, Майсбург і т. д. Останній британський комунікат звертає особливу увагу на школу, завдану фабриці штучної газоліни в Поліц, біля Штетиту, яка видає річно до мільйона метричних тон палива, потрібного для моторів.

БІЛЬШЕ ЗУЖИВАЄ НІЖ ДІСТАЄ І ДОБУВАЄ

Це так є з Німеччиною щодо газоліни, згідно з британськими обчисленнями. Тому і зрозуміле, чому Велика Британія кладе таку велику вагу на те, щоб нищити німецькі запаси газоліни.

ВИСЕЛЮЮТЬ ДІТИ З БЕРЛІНА

Постійні бомбардування, німецької столиці британськими летунами заставили німецький уряд до виселювання дітей з Берліна на великі розміри, що вже почалось.

БРИТІЙСЬКА МОРСЬКА ПОБІДА

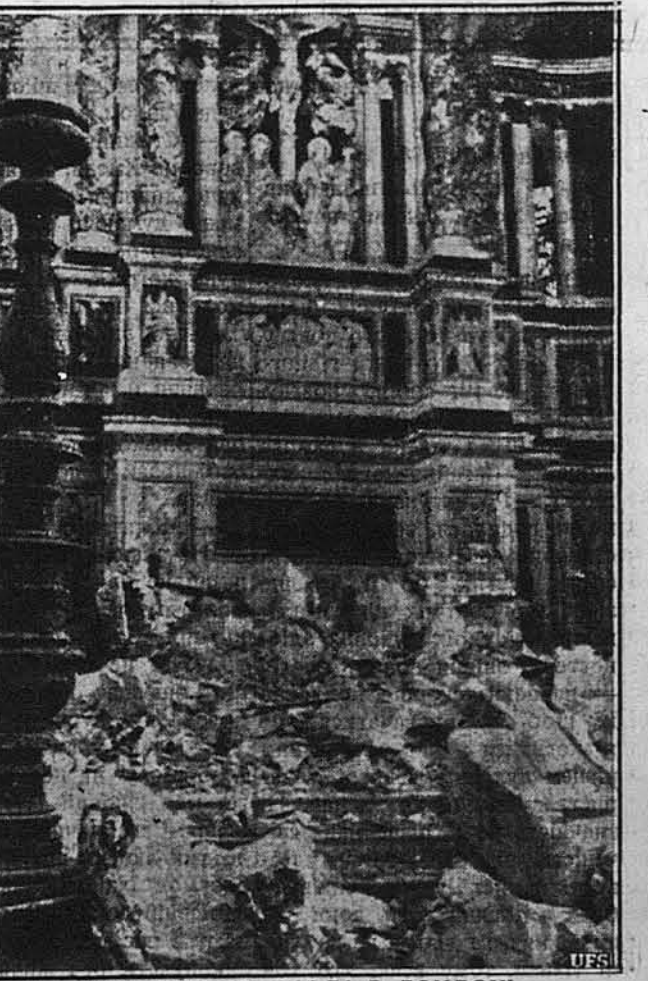
Так виглядає морська битва на Середземному морі близько Сицилії, згідно з тим, що подає британський військовий комунікат. Іде тут про італійське повідомлення, що донесло про „велику італійську перемогу“, підчас якої мав бути затоплений один британський кружляк, поємності 7,000 тон, а два інші військові кораблі тяжко ушкоджені. Британський звіт згадує за дві битви, підчас яких затоплено минулої суботи три італійські контрторпедовці, при чому британський кружляк Аякс зів'язав дещо ушкоджений.

НЕ ПОДАЄ БРИТІЙСЬКИХ ЗАМІРІВ

ЛОНДОН. — Британський прем'єр Чорчіл відмовився давати в парламенті вияснення щодо військових цілей Великої Британії. Заявив, що іде в першу чергу про те, щоб Англія виграла війну і вдержалась як імперія. Тому вона може говорити тепер про військові цілі тільки загально, бо на інше ще не прийшов час.

АНГЛІЙСЬКИЙ АМБАСАДОР ВЕРТАЄ ДО ДОМУ

ВАШИНГТОН. — Англійський амбасадор лорд Лотієн, який пару тижнів тому вже мав їхати на якийсь час до дому, але зупинився внаслідок напруження на Далекому Сході, тепер пускається в дорогу до Лондону. Бо, за його словами, положення на Далекому Сході тепер настільки відпружене, що без нього тут амбасада обійдеться. Його поїздка має звичайний урядовий характер. Що певного часу домашнє міністерство закордонних справ покидає своїх амбасадорів до зложення звітів.

У СОБОРІ СВ. ПАВЛА В ЛОНДОНІ як на-нього впала німецька бомба.

СОВЕТИ ГРОМАДЯТЬ ДАЛІ ВІЙСЬКО НАД РУМУНСЬКОЮ ГРАНИЦЕЮ

ЛОНДОН. — Британська пресова агенція Райтера подає, що советські війська ввійшли до Румунії. Та на те нема потвердження з інших джерел. Зокрема не потверджують того американські пресові агенції. Зате є цілком певне, що Совети вже згромадили над румунською границею до 150,000 війська, яке збільшають з кожним днем, ніби в цілях відбуття „осінніх маневрів“.

РУМУНІЯ ЗАПЕРЕЧУЄ.

БУКАРЕШТ. — Урядово подають, що на румунській території нема ніякого советського війська.

БЕРЛІН ЗАПЕВНЯЄ, ЩО Є ЗГОДА З СОВЕТАМИ.

БЕРЛІН. — „Фелькішер Беобахтер“, що є властиво урядовим нацистським органом, пише, що це Англія пускає в світ вісти, що відносини між Німеччиною і Советами погіршилися, чи навіть дуже напружені. Часопис стверджує, що від часу заключення советсько-німецького договору не сталося нічого такого, що моглоб поспусувати щирі відносини між Советами і Німеччиною. Навпаки є по обидвох сторонах далі сильне бажання, щоб жити в згоді. Те бажання тепер ще сильніше, ніж було передше.

СОВЕТИ НІЧОГО НЕ ЗНАЛИ.

МОСКВА. — З того, що подає советська пресова агенція, виходить, що Совети нічого не знали про те, що Німеччина рішилась вислати до Румунії свої військові частини. Данська газета подала, що Совети були про це своєчасно повідомлені. Навязуючи до того, що подала данська газета, советська пресова агенція стверджує, що те, що подала данська газета не відповідає дійсності.

ВЕРНУВ, ЩОБ „ВИЯСНИТИ“.

МОСКВА. — Прибув до Москви німецький амбасадор фон Шленбург, що був на „відпустці“ весь той час, коли діялися на Балкані ріжні зміни, зокрема зміни в Румунії, включно до обсади цього краю німецькими військами. Тепер треба буде німецькому амбасадорові те все якось вияснити. Та перша його функція була влаштування вечері в честь японського амбасадора Тоги, що покидає Совети і вертає до Токіо.

СКРІПЛЯЮТЬ ВІЙСЬКОВУ КАРНІСТЬ.

МОСКВА. — Тепер має бути заведена в червоній армії ще більша карність ніж в арміях, де панує „клясовий гнет“. Таке заповів маршал Тимошенко. Вводяться нові гострі кари за найменше порушення дисципліни. Вояки будуть мусіти тепер здоровити старшин на давний царський лад. Введено новий рід провин, яких досі не було, а за які тепер треба буде відповідати перед військовим судом.

СОВЕТСЬКО-ТУРЕЦЬКЕ ЗБЛИЖЕННЯ.

СОФІЯ. — Приятелі Советів подають до відома, що мають певні відомості, що між Советами і Туреччиною іде до заключення договору про взаємну військову допомогу. Далі говорять, що те, що Совети громадять військом над Чорним морем є у зв'язку з евентуальною турецько-советською угодою.

НІМЕЦЬКІ ПОВЗИ В РУМУНІЇ

БУКАРЕШТ. — Прибуло 300 німецьких повзів до Галацу, румунської дунайської пристані. Є це місце, напроти якого, по советському боці, Совети згромаджують більші військові сили.

НЕ ЗАБИРАЮТЬ МОЛОДИХ.

БУКАРЕШТ. — Застановляються подекуди над тим, що це за причина, що німці забрали з Басарабії самих старих людей, а молодих німців лишили. Як відомо, Совети не дали згоди на продовження евакуації німців з Басарабії поза день 15. листопада.

НІМЕЧЧИНА ГОТУЄ ПОХІД НА СХІД.

БІЛГОРОД. — Такої думки є американський кореспондент, що розмовляв з деякими югославськими офіцерами. Усе те, що тепер діється в Румунії є тільки підготовкою до цієї акції, що буде звернена проти Советів. Та неутральні знавці є того переконання, що Німеччина зробила це тепер тільки тому, щоб не дати себе заскочити советсько-британській спілці. Але й вони тої думки, що Німеччина піде на схід, але аж на весну, а не тепер.

ХОРОНЯТЬ НАФТУ.

РИМ. — Так виясняють в Італії німецькі військові частини в Румунії. І заповідають, що румунська нафта мусить стати теж і власністю тих, що її не мають на своїй землі.

ПРОТИ ЗЛУЧЕНИХ ДЕРЖАВ.

ІТАЛІЯ. — Японія, Німеччина і Італія можуть згодом звернутись проти Злучених Держав. Таким відгрожується італійська преса, підкреслюючи, що ті держави є проти-британські, а не проти-американські. Далі пишеться у тій пресі, що якщо Японія порозуміється з Советами, до чого іде, то тоді Англія і Злучені Держави будуть безсилі супроти Японії.

"SVOBODA" (UKRAINIAN DAILY)

FOUNDED 1893

Ukrainian newspaper published daily except Sundays and holidays
by the Ukrainian Press and Book Company, Inc.
at 81-83 Grand Street, Jersey City, N. J.

Entered as Second Class Mail Matter at the Post Office of Jersey City, N. J.
on March 30, 1914 under the Act of March 8, 1879.

Accepted for mailing at special rate of postage provided for in Section 1103
of the Act of October 3, 1917 authorized July 31, 1918.

Письмовий текст оголошення має бути в адміністрації 48 годин перед
новим числом, в котрім оголошення хоче мати своє оголошення.

За оголошення редакція не відповідає.

В Канаді належить посылати гроші лише на т. зв. Foreign Money Order.

Тел. „Свободи“: BErgen 4-0237. — Тел. У. Н. Союзу: BErgen 4-1016.
4-0807.

Адреса: "SVOBODA", P. O. Box 346, JERSEY CITY, N. J.

ПОМИЛКА? ЗРОБІМ ТІ ЩЕРАЗ

В американським книгарським обігу появилася недавно ще одна книжка про замітну фігуру американської політики, полковника Едварда М. Гавза. Цей полковник Гавз був довгі роки головним політичним радником президента Вудрова Вільсона. Йому приписують головні потягнення Вільсонівської політики, головню щодо створення нових держав в Європі. Тому й не диво, що про Гавза написано багато статей і книжок. Автором нової книжки про цього Гавза є його довголітній приятель Артур Гавден Сміт.

Про цю книжку написав критику відомий італійський ліберал, граф Карло Сфорза, і, як це часто буває, в своїй критиці дає нові причинки до подій, описаних у критикованій книжці. Цікавим для нас є один уступ критики, в котрій Сфорза оповідає про відвідини в домі полковника Гавза з приводу приїзду з Австралії відомого польського політика й півніста Падеревського. Каже Сфорза, що в розмові бувший польський прем'єр признав, що для Польщі було б краще, якби вона була послухала поради про потребу удержання кращих відносин між усіма новими державами центральної Європи, а спеціально між Польщею й Чехословаччиною. Таке зближення, на думку Падеревського, було б кращою безпекою проти небезпеки з боку німецького „походу на схід“. Каже Сфорза, що й полковник Гавз признав рацію цьому поглядю; і він бачив великі помилки версайського договору, хоча він він стався представити ці помилки за помилки пропущення.

Все це можна би вважати за прості спекуляції людей, як це кажуть, мудрих заднім умом, себто мудрих по шкоді. За спекуляції без ніякої практичної ваги для теперішності й майбутності. Та донесення про якусь угоду між емігрантським урядом Польщі й емігрантським урядом Чехословаччини дозволяють нам догадуватися, що тепер десь працюють зацікавлені люди над розбудовою заборона проти німецького „походу на схід“ та що в цьому плані першу роллю грає союз Польщі з Чехословаччиною. Подобиць цього плану не подано, але, як можна догадатися, Чехословаччина й Польща певно обіцяли одна одній підтримувати себе взаємно проти цієї німецької небезпеки, що недавно об'явилася їм так реально. Що цей союз може означати для східних сусідів чехів і поляків, теж лише можемо догадуватися з того, що 19 мільйонів поляків і 7 мільйонів чехів певно не можуть себе вважати справними заборонами проти 80 мільйонів німців. З тої причини, поки не буде виразно сказано, яке відношення чехів і поляків до східних сусідів, ці сусіди, головню українці, мусять припускати, що це відношення остає те саме, яке було досі, себто відношення експансії на непольські й нечеські території, без згоди або й проти згоди загарбаних народів. Що такі держави не можуть мати внутрішньої сили для спротиву проти одноцілої держави, розуміється само собою, але не для всіх: бо є видно люди, політики навіть, які признають помилки, а потім їх щерзав повторяють.

ПОТРІЙНИЙ СОЮЗ І МОСКОВЩИНА

Поза більшими і меншими несподіванками розвиток як воєнних так і політичних подій має свою логіку і свої закони. Змагання Західної Європи до порозуміння з Московщиною діє нестримно далі. Розвиваючись в західнім напрямі війна втягнула у свій вир Італію, спричинила активну, хоч і не збройну участь Злучених Держав Америки по боці Великобританії і нарешті doprowadила до закінчення потрійного союзу.

Україну може цікавити ця подія перед усім остільки, оскільки вона впливатиме на внутрішню і зовнішню становище СРСР. Вже при першій повідомленні про підписання потрійного союзу піднесла європейська преса питання, які наслідки матиме воно для московського уряду. „Правда“ заявила розуміється поспішно, що становище СРСР лишається без змін, що советська нейтральність не порушена і т. і. Але вартість московських заяв відома. Заключення потрійного союзу викликало в Москві дуже мішані почуття. Оскільки цей союз означає поширення війни та її можливе перетворення в світову, він повинен, розуміється, москвинів тішити. Але вітх ця на тім властиво й кінчиться. Запевнення учасників нового союзу, що він має виключно оборонний характер і не спрямований проти якоїсь держави, можуть москвинів дуже мало заспокоїти. Не більше того може їх потішити й пакт ненападу з Японією, бо в Москві вартість пактів цього роду знають дуже добре.

За визнання „нового ладу“ в Європі дістала Московщина величезні простори між Балтійським і Чорним морем з 23 мільйонами, після її власного обчислення справді, нових невідомі. За визнання „нового ладу“ на Далекім Сході, Московщина не дістане майбутні нічого. Як так станеться, то це буде поразка.

Щоб змити політичну поразку Московщини, досить переглянути советську пресу останніх тижнів вересня. Вона була гостро ворожа супроти Японії, глузувала з нового політичного ладу, утвореного урядом Конє, змальовувала найчорнішими барвами господарський стан і ціле внутрішнє становище Ніпону і підносила до неба мілітарні, політичні та інші перемоги уряду Чан-Кай-Чека. Головною окрасою вистави „Ленін, Сталін, Україна“ в 1942 р. мали бути образи Самокіша, що унагляднювалиб московські „пе-

ремоги“ над японцями біля озера Хасан. Їх доведеться очевидно тепер заховати, як деякі інші „перемоги“ на Далекім Сході.

Незмінна ворожість до Японії була основою московської політики протягом останніх сорока років. Большевизм, як відомо, лише загострив японсько-московські відносини аж до численних збройних сутичок, що тривали до самого вибуху сучасної війни. Усе те тепер на Далекім Сході припинено раптом — звичайним рішенням міністрів закордонних справ в Берліні і Римі.

Перед цілим світом, а в першу чергу перед державами, що поклали ще якусь надію на московську інтервенцію в сучасній війні, задемонстровано в незвичайно драстичний спосіб московську мілітарну і політичну неміч. Доведено наочно, що червона армія на Далекім Сході варті не більше ніж у Фінляндії, що в світовій війні вона моглаб відіграти не більшу роллю ніж в європейській. Писання берлінської і римської преси про „спільність інтересів“ СРСР з державами „осі“ можуть в дуже малій мірі осолодити Москві заклучення потрійного союзу. Найбільшим інтересом кожної держави є її власна сила й безпека. Колиж СРСР власної сили мати не може наслідком ворожечні між Московщиною та поневоленими націями, то його безпека може полягати лише у відносній немоці сусідів. Безпека СРСР з заходу полягала в тім, що західні великодержави вирівнювали перед війною збройну силу Німеччини, а на сході Хіни обсорбували збройну силу Японії.

Внутрішні наслідки потрійного союзу для Московщини не кращі зовнішніх. „Спільність інтересів“ з Німеччиною примушує московський уряд тримати мілітарну армію на західнім кордоні, спеціально по поразці Франції. Припинюючи допомогу Хінам мусить московський уряд тепер збільшити поважно й залоги на далекі-східних кордонах СРСР. Гавкання на японських „самураїв“ було в останній часі єдиною потіхою советської преси і останньою дошкою гідності інтернаціонального большевизму. Тепер на це накладається каганець. А гавкання стало на „капіталістичні дерави“, себто Великобританію та Америку, які намагаються втягнути ССС до імперіалістичної війни, набридає і осмішує самий московський уряд!

Колиб в СРСР існувала якась громадська думка, московському уряду не булоб легко язасвати раптове полішення традиційної ворожої політики супроти Японії, на яку витрачено величезні засоби протягом десяти років, але московські імперіалісти не мають чого питати уряду, бо всі потрібні засоби витискається з чужонаціональних невідомі, число яких поважно збільшилось. Але тих засобів вже не вистачає властиво навіть на поточну данину Німеччині та збільшену обсяду західних кордонів. Советську господарку вже поважно дезорганізовано. Цього не може заховати навіть сама советська преса, а збільшена оборона далекосхідних кордонів погіршить розуміється ще більше стан советської господарки.

Потрійний союз вимагає від Московщини збільшеної готовності, і то не тої, про яку так охоче розписується советська преса, щоб довести потребу сталого збільшення визиску, а справжньої готовності, якої московський уряд ніколи не мав і не може мати. Коли зусилля сучасної національної держави можна збільшувати майже безмежно, а в кожному разі до нечуваного напруження всіх сил і засобів, то фактична мобілізація їх в СРСР, державі, що живе виключно з невідомі, працю переважно чужонаціонального населення, властиво взагалі неможлива, бо кожне збільшення визиску з одного боку, збільшує опір чужих націй, а з другого боку вимагає поширення коштовного бюрократичного апарату визиску і поневолення.

Це, що дійшло до потрійного союзу, розвіває всі байки про те, що Московщина моглаб боронитися проти якоїсь з європейських великодержав.

Запевнення „Правди“ і „Ізвестій“, що потрійний союз ані трохи не загрожувє СРСР, стоять в очевидній противенстві до эле захованого страху їх самих і цілої советської преси. Очевидно, що інтерес Англії може вказувати на те, щоб рятувати Совети. Але так є, що кожна зовнішня спроба „рятувати“ СРСР може хіба тільки прискорити ліквідацію московської вярзні народів.

K. B.

Старинні Єгиптяни переводили анатомічні студії над людським тілом около 1600 р. перед Христом, але аж 3200 літ пізніше, себто коло 1600 р. по Христі, набув чоловік поняття про те як кружить кров у людським тілі.

ЩО ЖДЕ ФРАНЦІЮ?

(Голос канадійського часопису).

Торонтоський „Глоб енд Мейн“ пише, що, коли є ще на світі хтось такий наївний, що міг би думати, що з державами „Осі“ можна заключити почесний мир, так хай перечитає те, що написано в півофіційнім італійським часописі „Попольо ді Рома“. Італійська преса, яка іде слідом таких партійних часописів як редаговані Вірджініо Гай-део „Джорнале д'Італія“ і „Попольо ді Рома“, старається приготувати публичну опінію до зміни в політиці „осі“. Як тільки держави „осі“ задумують натискати на малі держави, як це було з Чехо-Словаччиною, Румунією і Грецією, то тоді італійська преса розпочинає кампанію обезславлення, призначену на те, щоб впоїти в італійський надрід почуття ворожості до таких держав. Наслідком цього, коли в відповідній часі падає удар, італійський надрід вважає такий удар радше вчинком справедливості ніж як там агресії.

Останній такий напад „Попольо ді Рома“ є вимірний проти французького уряду в Віші. „Вісь є трохи занепокоєна тим, що Французька Імперія починає тяготи в сторону Британії. Ось цього вживається на оправдання удару, зверненого проти людей, що становлять уряд у Віші. В освітленню „осі“ ті люди є цілковито неспосібними володіти великою імперією. Непотрібно навіть говорити, що коли Гітлер закінчує примиря з Францією, то він не мав найменшого наміру додержати навіть якоїсь частини умов. Та це завсіди було одною з головних напрямних політики „осі“, щоб відразу не завдавати ніколи світові надто брутального удару. Північна Франція згідно з наміром „осі“, призначена є на те, щоб стати німецьким „протекторатом“, південна Франція має припасти Мусолінієви як частина „фашистської середземної імперії“.

Уряд Петена використовується для зложення на його плечі тягару цивільної (горожанської) регабілітації і для цілковитого розгромлення французького духа через позамікання до вярзні тих, що могли би боротись за свободу.

Коли це завдання буде близьке до завершення, німецький уряд здусить уряд Петена і наставить явний нацистський режим. До цього вистебється старанно хвилю, що припаде водночас з повною демобілізацією французьких мілітарних сил і підприємств.

ся відповідні середники, щоб незанята Франція не була в можності ставити успішний спротив.

Нешасливим трапом є ще кількох впливових людей на цім континенті, включаючи до них суддю Сорвейора в Квебеку і полковника Ліндберга в Злучених Державах, які висказали переконання, що маршал Петен розпочав ведення мирових переговорів, щоб Франції дати нагоду, відновити свою великодержавність. Є також люди, що стараються доказати, що є можливість річчю жити на тім світі з Німеччиною як рівний з рівним, якщо тільки Німеччина розгромить Бритійську Імперію. Без огляду як такі переконання диктує віра в дійсну гуманність німецького народу, чи їх висказується як за безпеку перед можливою німецькою побідою, вони є цілком фальшиві.

Нема підстави думати, що можливо вести якісь переговори з державами „осі“ в тім переконанню, що умови договору будуть додержані. Кампанія, яку розпочала була італійська преса, вказує надто ясно на те, що в короткій часі Франція як держава перестане існувати, так довго, аж поки Велика Британія не віднесе повної побіди. До цього часу решта автономії, якою користується тепер Франція, буде знищена. Її місце займе чужа тиранія. — Ось таке заповідіє Франції згаданий вище канадійський часопис.

ФРАНЦІЯ Й АНГЛІЯ „ПОТРЕБУЮТЬ ОДНА ОДНУ“

Перед Канадійським Клубом у Квебеку промовляв недавно канадійський генерал-губернатор ірл Етлон. У своїй промові він заявив, що для спільної справи охорони своїх свобод „ані англійці ані французи не можуть обійтись без духа геніїв обидвох народів“.

Мусимо громадити наші інтелектуальні ресурси, говорив ірл Етлон, бо цієї війни не виграється, опираючись лиш на абстрактні прикмети. Мусимо мати відвагу, постанову й захоплення, але мусимо мати теж і розум (інтелект) тому, щоб наші моральні і матеріальні сили не марнувались і не були надуживані.

Дальше казав він, що не треба забувати, що коли досягнеться побіда, то канадійці повинні подбати про те, щоб закінчений мир був справедливий і довготривалий. А це досягнути, казав Етлон, буде дуже трудним завданням.

С. ЧЕРКАСЕНКО.

ПРИГОДИ МОЛОДОГО ЛИЦАРЯ

РОМАН З КОЗАЦЬКИХ ЧАСІВ

ТОМ I.

(60)

Очі його зустрілися в погляді з другими великими карими очима. Вдивившись у них, Жбурляй покмітив і заховану в них лагідну усмішку й отверте любування на нього, Павла Жбурляя, і збентежився, а зняковівшись, зашарівся, мов кадина жаркая, й питаючи глянув на цікавого знов.

— Правду казали про тебе, пане-брате, деякі козаки з вашого куріня, — засміявся вже отверто незнайомий Павлові, молодий теж, братчик, — що наш дужий Жбурляй може ні з того, ні з сього зашарітись, як дівча.

Павло зовсім спаленів і розсердився раптом і сам на себе й на молодика.

— Звідки ти знаєш, що я Жбурляй, і хто такий ти сам, що, мов шпиг, підглядаєш за людиною? — гостро звер-

нувся він до цікавого.

Той погасив під юнацьким юрним усом свою ухмилку і промовив:

— Та ти не дратуйся, пане-брате, бо вразити тебе я не хотів і не хочу. Я не шпиг, а такий самий братчик, як і ти, лише з іншого куріня, а звуть мене Зінько Хмель. Що ти дужий Павло Жбурляй, знаю бо чув, як старий лицар Граб, вернувшись з Канева, розповідав про твої пригоди батькові кошовому, а опріч того, ніхтож, як я, вписував тебе в наші реєстри.

Павло, поки він говорив, заспокоївся й опанував себе. Він пригадав, що й справді бачив мигцем цього козака між старшиною, як уперше став перед кошовим.

— То ти писар січовий? — спитав він його, вже без жад-

ного збентеження, дивлячись йому в вічі.

Хмель засміявся.

— Та так щось... ніби привчаюся коло січових паперів ходити.

Дивився Жбурляй на молодого, як і він, братчика, й мимохіт почув до нього повагу, а що саме було в ній гідного поваги, не міг собою вбагнути. Щось було в ній таке, що він покмітив тільки в самого лише Сагайдачного, але щож?.. Розпитувати докладно не годилося, тому він поставив собі якось довідатися від других, бо й те ще знав, що братчик ніколи сам не виявляє своїх духових здібностей і звідки вони в нього, — навпаки, скорше приховає їх, щоб не „визначатися, не підноситься над загальним рівнем духовим усього товариства. Такий був звичай. Ні значність роду, ні велика освіченість, ні надзвичайні здібності й хист у братчиків не були в пошані доти, доки не виявилися на ділі, а не на язичі тільки, тому всяк, хто хоч трохи обізнаний був із січовим ладом, прекладав над ви-

явлення себе язиком — виявлення ділом.

— Стежив я за тобою, — говорив Хмель, — як ти захохано дивився на нашого гетьмана, думаючи якусь думу, й глибоко розумів, що в тебе в душі коїться. Адже ти ладен молитися на нього, — правда? Павло здивовано поглянув на товариша, вже з самого питання й з того, як він висловив його, зрозумівши, що цей Зінько Хмель не простий собі козак із посполитих або міщан.

— Молитися? — перепитав. — Не знаю, але такої людини я ще не бачив... Не знаю, чи молитимусь на нього, чи ні, а що піду за нього в огонь і в воду, то це так, бо відчуваю, що він знає, що чинить, і не поведе під дурного хату.

— Маеш правду, Жбурляю, — відповів на це Хмель, — гетьман січовий Петро Конашевич-Сагайдачний належить до тих людей, що за бистрим розумом їхнім почуваш себе не певний дорозі. Опрел!.. Кожному з нас лишається тільки виконувати без жадного опору й слухання його накази. Та й не етих він, що можуть

стерпіти, особливо за походу, якийсь опір, і саме тому, що це взагалі розходиться із звичаєм військовим, коли над усім повинна бути одна воля — воля військового гетьмана, і тому, що, як ти зауважив, Сагайдачний знає, що чинить, а це вже кількакратно довіл своїми звінтями й над турками, й над татарами, й над москалями. Та побачиш сам: за кілька днів будемо під Очаковом, де зібралася на нас ціла громада турецьких галер та сандалів.

Слухав Павло й усе більше впевнявся, що має діло, хоч і з молодію, але розумною, освіченою й бувалою людиною. Спало на думку давнє бажання розібратися в тих сумнівах, що бентежили душу його ще з Канева, що на них сам він не міг знайти відповіді, й які відкладав на слухний час. Величність ближчого наміру Сагайдачного цілком захопила, полонила його, а віра в те, що гетьман ліпше знає, що чинить, треба для рідного краю, примусила Павла приховати свої сумніви й робити те, чого вимагало від нього його нове становище. Чомусь адалось

йому, що саме тепер настав той слушний час, коли з ним розмовляє товариш, що, як видно з усього, багато знає й близький до гетьмана.

— Доводилось мені... — почав він неспішно й плутаючи сказати трохи, — і в Каневі, та як і сюди їхав, думати про те, хто нам більший ворог... чи турки, що їх ми сливе ніколи й не бачимо на Україні, чи магнати, що панують над нами разом із своїми поспіаками, жидами. Тиж знаєш, пане-брате, яково живеться нашою людиною під магнатами... Ще як польний говорив до січовиків у Каневі, закликаючи їх до війни з турками, то я собі думав: хіба нас турки гноблять, хіба вони нами поневолюють? Вороги найбільші наші — магнати, а коли турки збираються їх бити, то й нехай бють, чогож нашим козакам іти накладати головами, обороняти від загибелі нашої ворога? Щоб він зміцнів та ще дужче напосів на нас?.. Коли я їхав з Канева до Чуги, щоб там зустрітись з січовиками, то мусів оборонити наших людей від гайдуків пана Потоцького, що били їх кан-

чуками за втечу „від нелюдського життя в пана... І це, кажуть, скрізь так, по всій Україні... Колиб я не був певний, що наш гетьман ліпше від нас знає, з ким нам треба битися, то кинув би Запоріжжя й пішов би шукати правди десь інде... А ти, пане-брате, якої про це думки?..

Хмель уважно слухав і дивився, дивуючись, на молодого велетня, що так легко давав собі раду з дужими напасниками і водночас був такий безпорадний у боротьбі з своїми думками і сумнівами. Але не признати слушності цим, важким, як колоди, та невідкладним думкам канівського колишнього мішуха, він не міг.

— Твоя правда, дорогий Жбурляю, — відповів він по хвилі Павлові, — і не сам ти тільки догдувався до неї. Були такі, що так само думали, як і ти, та й не тільки думали, а людино й оружно повставали на паньство. Тиж чув, мабуть, про повстання славного лицаря Наливайка Северина?

(Дальше буде).

3 ДНЯ

ПРЕЗИДЕНТ ПРО ЖЕРТВЕННІСТЬ.

В своїй радієвій промові, виголошеній минулої неділі, президент Рузвельт закликав американців до жертвенності на ріжні добродійні цілі. Він дослівно сказав:

„Події за границею перестерегли нас, що нам потрібно не лиш лікарів і повзів, кораблів і гармат. Вони перестерегли нас про потребу завзятого і жертвенності, відваги і посвятити та всіх тих невидимих речей, які складаються на мораль нації”.

Президент не вичисляв по імені тих цілей, на які повинні складати люди гроші. Він також не говорив, як ті гроші будуть зжиті. Він лиш закликав до жертвенності. Бо вже сама охота жертвенності скріплює мораль нації, говорив він.

НАША ЖЕРТВЕННІСТЬ.

Точнісько такий самий підхід до жертвенності був у нас впродовж довгих передвоєнних літ нашої суспільної праці в Америці. І ми виходили з того, що давання жертви на якусь добродійну ціль, помагає не лиш самій цілі, але морально помагає самому жертводавцеві. Зложення жертви на якусь ціль розбуджує в чоловіці ідеалістичні, несекельюбні прикмети. Робить його шляхотнішим. Дає йому приємне почуття, що ось він своєю лептою причиняється до великого діла.

З тих мотивів ми закликали нашу суспільність в Америці до жертв на ріжні тутешні і старокраєві потреби, на Рідну Школу, інвалідів, політичних в'язнів, Просвіту, народні доми, визвольну боротьбу. Подібно як президент Рузвельт, ми також були того переконання, що людина, яка дає свою лепту на якусь шляхотну несекельюбну ціль під моральним оглядом є далеко кращою суспільною одиницею ніж людина, що поза секельюбні справи не хоче нічого знати. Така жертвенна людина, хочби складала жертви на чисто європейські цілі, є далеко кращим американцем ніж роджений американець, якого серце закамяло на чужі терпіння.

ЗУЖИВАННЯ ЖЕРТВ.

Зрозуміло, що жертви зібрані в той спосіб повинні дійсно бути обернені на корисну ціль і в ніякому разі не повинні стати для когось джерелом особистої наживи. Спроневірення жертв є великим суспільним злочином, тяжчим від крадіжки приватного майна, бо тим спроневеренням ми огірчуємо жляхотних жертвених людей, які приходять до закінчення, що „не варт на світі бути добрим”.

З тих мотивів ми дивились добре, куди ці гроші йдуть.

Переконавшись, що наші жертви з Америки йдуть у руки відповідальних людей, які в краю, чи за границею, роблять корисну роботу, ми тим задоволялись і в далішні подобиці не входили. Ми вірили, що ті жертви будуть зжиті в такім самім дусі гуманності і патріотизму, в яким вони були зібрані. І ця наша віра була оправдана.

НАТИСК НА ЖЕРТВЕННІСТЬ.

Та проте ми такі клали натиск на саму чесноту жертвенності. На друге місце ставили ми розрахунок: скільки за ті сотки, чи тисячі доларів зробить у старім краю Рідна Школа, інваліди, Просвіта, провідники визвольної боротьби? На першім місці була в нас радість, що ось кожний долар представляє собою якогось чесного і шляхотного громадянина, представляє його гарне і братолюбне почуття.

Десять, двадцять, чи трицять тисяч доларів у рік на ріжні добродійні цілі означали для нас стількиж, або й більше, шляхотних одиниць серед нашої суспільності в Америці, які думають не лиш про свою вигоду, але й про життя інших; які співчувають з терпіннями інших підносять себе на вищий духовний щабель та творять ті невидимі речі, які, як говорив президент, складаються на мораль нації.

ЗАТРОЮВАННЯ.

І колиб нам нині навіть хто доказав, що не всі ті гроші були зжиті як слід, (чого однаке досі не було!) ми проте не жалували нашої роботи. Ця робота і тоді фактично не пропадала, бо принесла гарні наслідки в серцях самої нашої тутешньої суспільності. Всі ми сповнили як слід те, що належало до нас. Колиж хтось інший не сповнив своїх обов'язків — не нас за це винувати.

Маючи на увазі моральне скріплення нашої суспільності шляхом жертвенності, ми так гостро осуджували тих, які кидали безпідставні підозріння на збіркову акцію, стараючись всіма силами закинути в душу загалу сумнів, чи ті жертви є зуживані як слід. Ці закиди, майже завжди не піддержані доказами, шкодили не лиш тим цілям і організаціям, для яких ми збирали жертви, але завдавали (чи краще — моглиб були завдати, якби не наше протиділання) ще більшої моральної шкоди нашої тутешній суспільності.

Деякі особи і гурти ширили чутки про ріжні „спроневеріння” фондів з нерозуму. Знову інші робили це з різною ціллю деморалізувати нашу суспільність. Вбільшості їх заходи не вдавались. Бо наш широкий загаль інстинктовий розум, у чім міститься властива суть жертвенності.

Сплячі керманічі самоходів і троків є відповідальні за сто тисяч нещасливих випадків річно.

3 ЖИТТЯ ГРОМАД І ОРГАНІЗАЦІЙ

НЬО ЙОРК, Н. Й.

Вистава „Довбуша”.

Минулої неділі, 13. жовтня ц. р., Український Народний Театр і українська драматична студія, під управою Михайла Скоробогача, виставили драму з гуцульського життя п. н. „Довбуш”. Драма оригінально написана Ю. Федьковичем, але її змінене дещо і приспосіблено до сценічних вимог.

Висказуючи критичні зауваги до цієї вистави, мусимо розрізнити дві речі: саму драму, за яку не відповідають, ні не беруть заслуг режисер та актори, і гру та постановку, за яку знов не відповідає автор, чи автори, драми.

Здається, що драма занадто упрощена. Через те вийшли дещо необгрунтовані ріжні духові конфлікти, зокрема любові Довбуша до Тетяни та самогубство останньої. Також, на нашу думку, в слова Довбуша вставлено забагато декларативного патріотизму. Довбуш це постать примітивна, хоч з глибоким чуттям і симпатіями до покривленого брата. Постає, що більше ділає ніж говорить. Його патріотизм стихійний, нескристалізований, напів свідомий. В згаданій штуці Довбуш виходить неприродно освідомлений.

Щодо гри, то вона випала дуже добре, коли взяти під увагу, що всі актори є непрофесійні, аматорські сили. Неабияке завдання виконав п. Скоробогач підготувавши для вистави цей, вбільшості сирий матеріал. У виставі глядачі завважили нову, свіжу іскру, новий запал до театрального мистецтва. Деякі сцени були виведені з справжнім мистецтвом. Якби не певні недомогання в самій штуці, вистава булаб пройшла з великою мистецькою насолодою для глядачів, від початку до кінця. Якби не було, привняв вийшли задоволені з штуки. Вони побачили щось нового, щось цікавого, відмінного від тієї мізероти, яку з маленькими виїмками виставляє впродовж останніх кільканадцять літ ньюйорська українська аматорська сцена.

Перший крок талановитого молодого режисера п. М. Скоробогача треба уважати вповні вдачним. Дописала також публіка, яка в числі коло тисячки, прийшла до просторої сали Вашингтон Ірвінг Гайскула подивитись на цю штуку. Треба тут підкреслити і те, що публіка поводитись культурно, бездоганно.

Костюми і декорації приладжені п. Бражником, додавали краси живим образам. Найкращим із тих образів був виведений опришками танець — аркан. Музика, написана М. Гайворонським для цієї штуки, вимагає окремої, фахової оцінки. Вистарчить тут згадати, що нові композиції М. Гайворонського, зладжені для цієї штуки, вдержані в чисто гу-

цульським стилем. Вони безсумнівно стануть перлинами в нашій і в чужій музичній літературі. Їх бездоганно виконала маленька „орхестра”, зложена з трьох музиканток: О. Ляхович, піано; Ф. Дорис, скрипка; М. Морелла, чельо.

Вертаючись щераз до самої гри акторів: всі головніші ролі були виведені менше більше на однім мистецьким рівні. Д. Дмитренко, що грав роллю Довбуша, виявлявся бездоганно, а навіть у першій сцені з Бжозовським, захоплює. Зовсім добре виявлялась з своїх двох коротких виступів пані А. Гладун, в ролі матері Довбуша. Добре грали також: Я. Мірус, в ролі Бжозовського, І. Петраш, в ролі мандатора, М. Михайло в ролі Гната. (Останній на нашу думку, із всіх дав найвиразнішого типу). Добре відіграли свої коротенькі ролі М. Люба, в ролі Тетяни і всі інші. Але сама штука не дала ім змоги як слід розвинути гри. Найслабше випали хорові точки. Хористи були непевні себе.

В друкованій програмі з „Довбуша” знаходимо такий короткий заклик до української суспільності від заряду новозорганізованого театру:

„Цєю драмою, Український Народний Театр і Драматична Студія приступають до тяжкої праці виведення на широкий шлях української сценічної штуки. Ми знаємо, що шлях цей тернистий. Багато сил і праці треба покласти, щоб показати широкому загальному правдиве українське життя, українські звичаї та обичаї, без ріжних чужих домішок. Ми глибоко віримо, що українське серце бється лише в українських грудях та що нашу гру можуть правдиво віддати лиш українські сили. Тому всі наші артисти, вірніше кажучи, аматори, є лише українські. Ми знаємо, що нам треба ще багато працювати та вчитись, щоб добре вивести песу. Ми це все робимо”.

Ці скромні вискази про себе самих вказують, що артисти, чи аматори, свідомі своїх додатних і відємних сторін. Додатні сторони вони удосконалюють, а відємних визбувають. З боку української широкої публіки вони повинні дістати дальшу таку піддержку, яку дістали першого разу.

Е. Л.

ЗБОРИ ВІДДІЛІВ У. Н. СОЮЗУ

ГЕМТРАМ, МІШ. — Три квартири збори від. 20. Тов. „Згода” відбулись в неділю, 20. жовтня, в 1.30 пополудні в Укр. Хаті 2240 Grayling. Проситись все членство а особливо молоді прийти на ці збори. Вже літній сезон скінчився і варто було би взятись до праці. — Йосафат Прихідко, рекорд. секр.

ПАСЕРК, Н. ДЖ. — Місячні збори Тов. ім. Тараса Шевченка, від. 42, відбулись в неділю, 20. жовтня, в год. 2. пополудні в льокалі У. Н. Дому, 237 Норе Аве., Пасерк. Всіх членів проситись зійтись точно на означений час. — П. Головачук, фін. секр.

НЬО ЙОРК, Н. Й. — Треті квартири збори Тов. Запорозька Січ, від. 117, відбулись в суботу, 19. жовтня, в год. 8. вечір в сали 30 1ст 7. вулиця. Проситись всіх членів прийти на збори. — Гр. Стефанішин, секр.

ГОЛОСИ ЧИТАЧІВ

ОЦІНКА ЗАСЛУГ ПРИЛЮДНОГО УРЯДОВЦЯ.

З нагоди передвиборчої кампанії в Америці підносять ся найріжнородніші закиди проти тих кандидатів, що вже справували якийсь уряд. Чуємо між іншим закиди на адресу кандидата на президентство, що був досі президентом. При оцінюванні таких закидів треба поступати дуже обережно, як хто хоче бути справедливим. Треба брати під увагу труднощі, які стрічає високий урядовець на своєму становищі.

Тепер часто чуємо, що цей або той урядовець, чи президент, не зробили цього, не довершили того, не виконали тамтого. А тут треба подумати: В Америці понад 130 мільонів населення. Кожен щось думає, щось діє. Багато людей добрих, багатозлих. Кілько то є дармоїдів, що загально не хочуть працювати, а промишляють, як жити чужим коштом? Є навіть неправні організації, що хочуть загорнути в свої руки провід не лише по громадах, але по цілих повітах та стейтах. Скільки багатих людей, головню підприємців, що хочуть правити краєм на свою користь! Навіть і робітничі організації ведуть між собою боротьбу, а деякі стоять під приказами комуністичних диктаторів. І всі ті організації, одиниці, чи групи кажуть, що вони „правдиві американці” і їм належить провід.

З такими людьми треба давати собі раду, щоб не допустити до відкритого бунту або саботажу. Тут не помагає сказати, що президентом повинен бути справедливий чоловік. Не кожен справедливий чоловік вміє дати собі раду серед таких відносин, де кожна людина, має свободу діяння, говорення, писання. Тут не вистарчає навіть і великий розум. До розуму треба ще додати. Тут іде про добро й життя 130,000,000 людей. Цеж час війни. Кожен необережний крок може принести небезпеку останній вільній і незалежній державі, що живе в мирі. Тому зріло думаючи люди повинні взяти під розвагу всі ці обставини з нагоди наближених виборів, заки рішати, на кого голосувати.

С. Д.

ЮРІЯ КОСАЧ
ТРИНАДЦЯТА ЧОТА
ОПОВІДАННЯ

Юрій Косач, новий український письменник, старается зрівнати до старої солов'ячої писарщини, що змалювати нового українця, що виріс у критичні часи й може бути „маничем бур і гроз”.

Збірка має 17 оповідань і передмову.

ЦІНА 50 ЦЕНТІВ.
„Svoboda”
P. O. Box 346
Jersey City, N. J.

КЛІВЛЕНД І ОКОЛИЦЯ! — ЙОНГСТАВН І ОКОЛИЦЯ!
Подаємо до відома відділів У. Н. Союзу 15, 102, 112, 251, 260, 291, 334, 336, 358 і 364 з Клівленду, відділу 108 з Лейквуд, відділів 50 і 233 з Лорейн, О., що

ОРГАНІЗАЦІЙНІ ЗБОРИ

тих відділів відбудуться

У ПЯТНИЦЮ, 1-ГО ЛИСТОПАДА (NOVEMBER 1, 1940)
В УКР. НАР. ДОМІ, 2255 W. 14th ST., CLEVELAND, O.
ПОЧАТОК ЗБОРІВ В ГОДИНІ 7.30 ВВЕЧІР.

ТАКІ САМІ ОРГАНІЗАЦІЙНІ ЗБОРИ

— відбудуться —

У СУБОТУ, 2-ГО ЛИСТОПАДА (NOVEMBER 2, 1940)
В ГОДИНІ 7. ВЕЧЕРОМ

НА ГАЛІ ПІД Ч. 525 W. RAYEN AVE., YONGSTOWN, O.
для відділів 140, 230, 274 і 348 з Йонгстауна, та для відділів 119 і 218 з Кемпбел, О.

На обох організаційних зборах буде промовляти головний секретар Д. Галиччя. Урядники й члени всіх вище вичислених відділів повинні конечно прийти на згадані тут збори. Маємо важні справи для обговорення, а тому кожний член повинен обов'язково бути присутнім на зборах.

О. Е. Малицький, головний контролер У.Н.С.
Стефанія Палівода, головна радна У. Н. С.

ДЛЯ ЛЕТУНІВ. — Нові шкла для літаків вирабає Америкен Оптикал Ко. Ці шкла абсорбують небезпечне проміння.

ПОВІДОМЛЯЮ ВСІХ УРЯДНИКІВ ВІДДІЛІВ:

41, 61, 82, 101, 126, 113 і 303 У. Н. СОЮЗУ,

— ЩО :

ОРГАНІЗАЦІЙНІ ЗБОРИ

урядників і членів згаданих відділів відбудуться

У НЕДІЛЮ, 20. ЖОВТНЯ (ОCTOBER 20, 1940)

В годині 3. пополудні

В УКРАЇНСЬКІЙ ГАЛІ, OVEN AVE., DERRY, PA.

Всі урядники повинні прийти на ці збори. На зборах можуть бути й нечлени. В організаційних справах буде говорити окружний організатор п. Загаєвич.

Прощу всіх прийти на ці збори.

Антін Скубяк, секретар 61. відділу У.Н.С.

ПОСВЯЧЕННЯ УКРАЇНСЬКОЇ ПРАВОСЛАВНОЇ ЦЕРКВИ СВ. О. НИКОЛАЯ В МОНЕСЕН, ПА.

ПОДАЄТЬСЯ ДО ЗАГАЛЬНОГО ВІДОМА, ЩО
В НЕДІЛЮ, 20. ЖОВТНЯ (ОCTOBER 20, 1940)

Іх Преосвященство БОГДАН, Епископ Української Православної Церкви в Америці, в асисті Впр. і Веч. Отців Духовних довершить посвячення докінченої Української Православної Церкви в Монесен, Па.

На це радісне й довго речуване Торжество сердечно запрошуємо всіх дооконичних і з дальших околиць Впр. і Веч. Отців Духовних і Вірних звелічити цей великий день в житті нашої Парохії. Торжество посвячення почнеться в год. 9.30 рано, а відтак буде відправлено Архирейська Св. Служба Божа.

Після Богослужень відбудеться Бенкет і Концерт в честь Іх Преосвященства Богдана і Шановних Гостей в парохіяльній галі під церквою 17 REED AVE., MONESSEN, PA.

За Комітет парохіяльний:

о. Гр. Пилик, парох; Василь Сивик, секр.

СКРЕНТОН І ОКОЛИЦЯ!

ПОВІДОМЛЯЮ СКРЕНТОНСЬКІ ВІДДІЛИ У. Н. СОЮЗУ: 123, 144, 159, 162, 208, 229, 280, 408 і 449,

А ТАКОЖ ВІДДІЛИ З ОКОЛИЦІ

— ЩО :

ОРГАНІЗАЦІЙНІ ЗБОРИ

— відбудуться —

В НЕДІЛЮ, 20. ЖОВТНЯ (ОCTOBER 20, 1940)

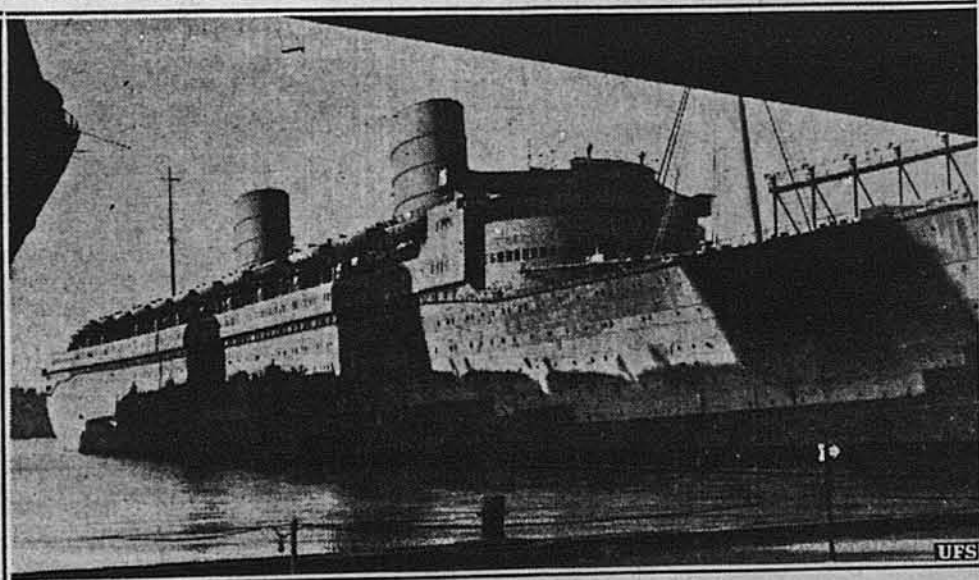
В ГОДИНІ 7. ВЕЧІР

В УКРАЇНСЬКІМ ГОРОЖАНСЬКІМ КЛЮБІ

608 LACKAWANNA AVE., SCRANTON, PA.

Прощу всіх урядників і членів прийти на ці збори. На зборах можуть бути привняв і нечлени. В організаційних справах буде говорити головний предсідник М. Мурашко.

О. Запоточний, гол. радний У. Н. С.

ІДЕ КУДИСЬ? — Набравши свіжої ярини, й американського пива й топлива, англійський великан-корабель „Квін Елізабет” збирається кудись виїжджати з ньюйорського порту. На світліні, на нього паде тінь французького корабля „Норманді”, що стоїть попри нього в ньюйорському порті.

ПОХОРОН ОСИПА СІЛЕЦЬКОГО

Похорон бл. п. Осипа Сілецького, довголітнього робітника „Свободи”, що помер у понеділок, відбудеться в п'ятницю, 18. жовтня, в 9. год. рано з дому жалоби, 270 Hutton St., у Джерзі Сіті, Нью Джерзі, до укр. греко-катол. церкви св. Апп. Петра й Павла, ріг вулиць Сосекс і Грін, у Джерзі Сіті, на „Голі Крос Семетері” в Арлінгтон, Нью Джерзі.

В. Й. П.

БУКВАР РАДЯНСЬКОЇ ШКОЛИ

Принадно понав мені в руки „Буквар” — Л. П. Демолов, видавничою фірмою „учового педагогічного видавництва „Радянська Школа” — 1939, ціна 80 копеек...”

Буквар обіймає 96 сторінок з багатьма ілюстраціями. На останній „окадинці” має напис: „затверджено НКО-УРСР”.

Не буду писати про все, що є в тім букварі, про всі мудрощі, якими на Радянщині кормлять тепер наших дітей, бо цих мудрощів там дуже багато і читаючих готов жити розбобленими.

Хочу тільки навести кілька цікавих уступів, з яких пізнати, яка там чудесна українізація, яка культура, який патріотизм, яка любов до всього, що своє. Тай наводжу це тільки тому, щоб дати відповідь тим, що хвалять „ясне сонічко зі сходу”, що тішаються визволенням, яке приніс „Батько-Сталін”. Ділюся тим з тими, що читаючи „У. Ш. Вісти”, радіють, що всі українські землі пішли під Серп і Молот, під скиптр Кремлю-Москви.

Наведу в коротці, що є в Букварі. Звичайно з початку йдуть букви: а-о-е-у-с-м-т-л і т. д. Потім маємо повно імен, та таких чудернацьких, що годі зорієнтуватися, звідки їх взято, з якої енциклопедії. Є там такі імена: Ала, Ната, Мура, Сара, Шура, Сімо, Сашко, Вова, Толя і т. д.

На третій сторінці представлена школа, в якій сидять діти, а над ними на стіні висять образи: Леніна й Сталіна. На сторінці 41 знову ці два образи, але побільшені, а під ними такий вірш:

„От Ленін і Сталін,
От наші рідні,
Ми діти Леніна і Сталіна.
З нас росте хороша зміна”.

На сторінці 46. такий віршик:

Лани були у панів.
Наші ниви були малі.
Хліба у нас було мало.
За хліб робили на панів.
Робити було важко.
Машин не було. Лише серп та коса”.

На сторінці 47. такий вірш:

„Тепер панів нема.
У нас колгоспи.
Усі лани колгоспам.
У нас на ланах машини.
Робимо ударно. Ривемо заможню”.

А далі сторона 49:

„Багато у нас нових заводів,
Робимо паровози, літаки,
Робимо сівалки, жотки,
трактори,
Робимо ударно, живемо заможню”.

Про Україну нема згадки ніде, а тільки на сторінці 90, під образом Микити Сергійовича Хрущова, є таке:

„Радянська Україна.
Цвіте й міцніє Радянська Україна.
Весело гудуть нові заводи,
фабрики,

Земля дає нечувані врожаї.
Заможню й радісно живуть у нас трудящі.
Нове життя дала нам партія більшовиків, партія Леніна - Сталіна...”

І є тільки один віршик Шевченка:

Тихесенько вітер віє; степи лани мріють;
Між ярами над ставами верби зеленіють.
Сади рясні похилились; тополі по волі
Стоять собі, мов сторожа, розмовляють з полем”.

На сторінці 74. під знімком червоної армії, з командантом на чолі, пишеться так:

Червона Армія.
Червона Армія береже кордони Радянського Союзу.
Вождь Червоної Армії — маршал Ворошилов. Усі трудящі люблять свою рідну Червону Армію і її вождів.
Країна Рад бажає миру. Коли вороги посміють напасти, наша армія дасть рішучу відсіч. Увесь наш нарід стане на захист своєї батьківщини”.

А далі сторона 75:
Усі трудящі нашого Союзу радісно святкують день Великої Жовтневої Соціалістичної Революції, яка дала їм нове щасливе життя”.

На сторінці 76., під фотографією Леніна є напис: Володимир Ільич Ленін. А далі пишеться таке:

Володимир Ільич Ленін — наш вождь, учитель і друг.
Трудящі всього світу люблять Леніна, памятають і виконують його заповіти.
Ленін дуже любив дітей і заповів їм учитись, учитись, учитись.

На сторінці 77. є фотографія Сталіна з написом:

Іосиф Віссаріонович Сталін — наш вождь, учитель і друг.
Він дав нашій країні нове, радісне життя.
Сталін - вождь партії більшовиків.
Він вождь робітників усього світу.
Сталін дуже любить дітей і дає, щоб їм щасливо жилось.
Усі діти дуже люблять свого рідного Сталіна”.

На сторінці 86. є віршик під наголовком: „Найкраще ім'я”
Він звучить:

Вище гір високих, вище рік широких — дороге ім'я.
Знають всі на світі — і дорослі й діти — дороге ім'я.
І дії червоні в бойовім загоні — шепчуть це ім'я.
Це ім'я палає на ясных знаменах.
Це імення — Ленін — знає вся земля”.

На сторінці 95. є фотографія Сталіна з дитиною на руках, а під образом так: „Про всіх”
Всі ми весело зростаємо, наче

УВАГА! КАРТЕРЕТ, Н. ДЖ., І ОКОЛИЦІ УВАГА!

ТОВАРИСТВО ЗАПОРІЗЬКА СІЧ, ВІДДІЛ 342, У. Н. СОЮЗУ

ВЕЛИКИЙ ОСІННІЙ БАЛЬ

У НЕДІЛЮ, 20. ЖОВТНЯ (OCTOBER 20, 1940)

В НІМЕЦЬКІЙ ГАЛІ НА ROOSEVELT AVE., CARTERET, N. J.
Початок у годині 7. вечером.

На цей Баль запрошаємо всі Товариства, Братства, Сестринства, Клуби й всіх громадян з Картерет, і околиць: Amboy, Rahway, Elizabeth, Linden, Plainfield, Raritan і дальших околиць, до численної участі.

МУЗИКА ПЕРШОРЯДНА РАДІОНА П. П. СІГУРА.

ВСТУП для жінки 25 ц., для мушкери 35 ц.

За добру забаву ручить

Комітет.

квітеньки в росі.

Всіх нас дуже любить Сталін, й його ми любимо всі. І як він, такий веселий, у Кремлі приймає гостей, Він узяв на руки Гелю, а згадав про всіх дітей...”

Оце й факти про мудрість московської школи в українській мові. Колиш, коли то нас вчили в Австрії, що „Наш цар називається Франц Йосиф, а царица Єлисавета”, то таки не було нічого подібного до того сервілізму, яким віє з советсько-українського Букваря. Нема там України й її духа, а є тільки чоботини Сталінові й Ленінові. Є божки, до яких українським дітям кажуть молитись. І нема згадки про церкву й Бога. Нема описів рідної України, рідних степів, рік, піль, гаїв цвітучих, пташків щебетучих. Є тільки: заводи, заводи і колгоспи.

Нема згадки за Київ, але є за Москву й Кремль. І за такий Буквар кажуть українським батькам платити 80 копійок!

Буквар не знає України, а тільки Радянський Союз і вожда Сталіна.

Якож будучність України? Така, яка її молоді! А які будуть діти? Такі, якими Сталін хоче їх мати. Бо чогож можна сподіватися з дітей, годуваних такою отруєю? Що з них виросте? Хто їм розкаже про могили українських героїв? Ось отакі безнадійні думки

приходять на голову, коли читається цей Буквар. Та проте не хочеться вірити, щоб така наука могла вийти у душу української дитини, щоб вона могла зникнути українського духа і українську славу традицію.

Всіх московські Грозні, Петри, Катерини, Ніколюшки не вбили цього духа, то не вбо його і Сталін. Не вічна тьма московська. Чим більше буде вона відатися в тіло й душу українського селянина, тим скорше він стрясє всім тілом й обтрясеться з неї.

А хто тут сміє тішитись ось такою московською культурою, той гірш Юди Іскаріота. Колиш за часів царської Москви ми співали у відповідь таким Юдам таке: За зраду сухої дідждетесь гиліаки, рублі не поможуть цареві”. А тепер повторяться те саме. То й ті самі пісні треба нам співати!

Хто ще з наведеного з радянського підручника не розуміє, яку то волю дає Москва Україні, той хіба аж тоді зрозуміє, коли йому випечуть на карку запеченим гаком знак Москви: серп й молот.

Ми, що живемо в Америці й як горжани цієї країни вірні її законам, ніколи не погодимося з владами диктаторів, а тим самим і з диктатурою Москви. Ми будемо все йти з Богом за Америку й Україну.

о. Степан Мусійчук,

Йонгтаун, Огайо.

ЗБОРИ ВІДДІЛІВ У. Н. СОЮЗУ

СТЕФОРД, КОН. — Місячні збори Бр. Св. Арх. Михаїла, від. 350, відбуваються в неділю, 20. жовтня, в год. 4. пополудні в Церковній Галі, Greenwich Ave. Проситись членів і членниць, місцевих і позамищевих, прийти на збори, бо є важні справи до поладження. Рівнож нагадується довгочасних членів, щоб вирали свої заступників, бо в противнім разі поступитись після статуту. Проситись не забувати за нових членів, а старатись приладувати до Батька У. Н. Союзу! — Василь Карий, предс.; Василь Блашук, кас.; Ілько Михайлович, секр.

НЮ ГЕЙВЕН, КОН. — Збори Тов. Любова, від. 370, відбуваються в суботу, 19. жовтня, в Церковній Галі, 127 Парк ул., точно в 7. год. вечер. Проситись усіх членів прийти на час. Довгочасні члени мусово заплатити свої належності. — М. Сампала, секр.

МІДВІЛ, Н. ДЖ. — Місячні збори Тов. Запорізька Січ, від. 347, відбуваються в Неділю, 20. жовтня, в годині 2. пополудні в галі де закінчує. Проситись усіх членів прийти на ті збори. Довгочасні члени мають прийти і вирішити свої довги. — М. Романюк, предс.; К. Глошинська, кас.; Г. Тимчик, секр.

ІОНКЕРС, Н. Р. — Місячні збори Тов. Подільська Січ, від. 8, відбуваються в неділю, 20. жовтня, в годині 2. пополудні, в салі Укр. Гор. Клубу, 13 Washington st. — Н. Чодий, предс.; В. Мандий, секр.

ДЖЕРЗІ СІТІ, Н. ДЖ. — Тов. Укр. Січ, від. 170, відбуваються в неділю 20. жовтня, в год. 6. вечером, в Укр. Нар. Домі, 181 Файт ул. На ті збори кожний член обов'язково повинен прийти, бо є важні справи до рішення. Особливо звертається увагу довгочасним членам, щоб заплатили хоч частинно свою заделу вкладку до Укр. Нар. Союзу і Тов. Січ, бо є дуже прикро старого члена тепер сусудувати, але іншої ради нема, як член навіть не може на збори явитись. Пов. Члени від. 170! Важна пригада для нас усіх: кінчиться останній квартал в передконвенційнім році. Щоби був якийсь спомина для нашого відділу з тих трох місяців, посвятити хвилину часу для добра У. Нар. Союзу, а за це отримаєте нагороду з Укр. Нар. Союзу і з Тов. Січ, бо це є нашим членським обов'язком довершити другу сотку членів нашого відділу. — Т. Наконечний, фінансовий секретар, 16 Sanford pl., Jersey City, N. J.

ПІЛІВІЛ, Н. ДЖ. — Місячні збори Тов. ім. Івана Франка, від. 372, відбуваються в п'ятницю, 18. жовтня, в домі де все відбуваються, в 7.30 вечером. Просимо членів прийти на ті збори, бо маємо важні справи до поладження. — За уряд: Ю. Голіський, предс.; В. Реновський, кас.; П. Ярема, секр.

Французький Індо-Китай є понад одну третю більший від Франції, однак його населення є на половину менше.

ФАРМИ

НА

ПРОДАХ

УКРАЇНЦІ! Купуйте фарми через українського агента, котрий має довгу практику і розуміється на фармах! І купуйте коло Ringoes, або Flemington, N. J., де є великий Маркет, де можна продати всі фермерські продукти за добру ціну. Також фарми є тут дуже урожайні, положені тільки 50 миль від Нью Йорку. Пишіть до Лісту.

ТРОКІНГ ФАРМА, 114 акрів, 14 лісів і потік, 3 коні, корова, 800 курей, машини, 6-кімнатна хата, електрика. Ціна \$6,500. Готівкою \$2,500.

145-АКРОВА ФАРМА, 15 коров, 6 яловичих корів, трактор і вся інша машинерія, нова барна, 8 інших будинків, 8 кімнат, всеїм імпримент, два потоки, два жерела, 20 акрів ліса, 200 курей, на добрій дорозі. Ціна за все \$12,000.

12½ АКРІВ, добра земля, великі курники, 500 курей, кінь, корова, 8 кімнат хата, вода, електрика по всіх будинках. Ціна \$7,000.

3 АКРИ, 7 кімнат, вода, електрика в хаті, гарні дерева коло хати, на добрій дорозі. Ціна \$2,600.

4 АКРИ на Гайвей, два курники, 125 футів довгі, жерело, газ і електрика, на Гайвей. Ціна \$1,500.

MICHAEL GELLNER

RINGOES, N. J.

БИЗНЕСОВІ НАГОДИ

На продаж ГРОСЕРІЯ І ДЕЛІКАТЕСЕН. Великий склеп, мешкання. Відповідний бізнес. Продається дешево з причини виїзду. J. Tanaki, 17 St. Marks Place, New York City.

ЧУДОВЕ ЗВІЛЬНЕННЯ ВІД РЕВМАТИЧНИХ БОЛІВ

Не терпіть мускулярних болів без потреби. Тисячі людей вдоволялися чудовим звільненням від ревматичних болів, від болів у м'язах, від болю в спині, від болю в'язів, тільки через натирання Пейн-Експеллером. Цей сенсативний лік приносить славетну полешку скоро. Понад 17 мільйонів пляшок вже продано. Отже, не чекайте. Купуйте Пейн-Експеллер. Питайте за Пейн-Експеллером в якорем на опакуванні.

UKRAINIAN 120

ВИРІБ АМУНІЦІ ПЕРЕВИСИТЬ ВСІ СПОДІВАННЯ

РЕДЖАЙНА. Рік 1941 побачить продукцію вибухових матеріалів й амуніції в Канаді в такій кількості, яка перевищить всяке сподівання, говорив Дост. Чарлес А. Доннінг, голова Ради Воєнних Засобів, в розмові з репортерами в Реджайні, коли він приїхав був на кількадезний поїзд до Саскачевану.

„Нема сумніву”, говорив він в справі пшениці, що „збільшена квота до вісім бушлів на акер значно помогла ситуації і безперечно розв'язка цілої проблеми залежить від того як скоро мука й пшениця зможуть бути вислані з наших портів”.

Австралійські лікарі викликали велике занепокоєння, заявивши, що понад 100,000 жінок в Австралії вважать понад міру.

Машини до відкриття брехні вживають поліцейні департаменти в 15 містах Злучених Держав.

ЛОНДОНСЬКИЙ ОМНІБУС, РОЗБИТИЙ НІМЕЦЬКИМИ ЛЕТУНАМИ.

ТАРЗАН, ч. 131. Таємні прикази.

HAWQUO AND ZAIM JOINED THE SAVAGES TO ARRANGE THE MAMMOTH ELEPHANT HUNT.

Говко і Залім прилучились до дикунів, що разом з ними пустились на величезні лови на слонів.

MEANWHILE, KEYDO HOVERED AROUND THE PRISON CAMP TARZAN CAUGHT SIGHT OF HIM IN THE BRUSH.

Тимчасом Кейдо крутився недалеко в'язничого табору. Тарзан завважив його в корчах.

PRETENDING TO MUTTER TO HIMSELF TARZAN SPOKE TO THE BOY IN HIS OWN DIALECT.

Удаючи, що нічого не бачить, Тарзан почав муркотіти ніби сам до себе, а в дійсності він говорив мовою Кейда.

"I'VE SHOWN YOU WHERE THE ELEPHANTS FEED. GO, AND STAMPEDE THEM BEFORE THE HUNTERS COME!"

A CLEVER IDEA — BUT DESTINED TO TANGLE TARZAN IN A NEW WEB OF CALAMITY!!!

„Я показав тобі, де пасуться слони. Піди до них і сполюй їх до втечі ще заки надійдуть ловці.”

ПЕРШИЙ УКРАЇНСЬКИЙ ПОГРЕБНИК НА ФІЛАДЕЛЬФІО І ОКОЛИЦІ

МИХАЙЛО НАСЕВИЧ

cor. FRANKLIN & BROWN STS., PHILADELPHIA, PA.

Tel. Market 1320

ОБСЛУГА В ДЕНЬ І В НОЧІ

СЕМЕН П. КАНЯ

Український ПОГРЕБНИК цілий похорон наліг за \$150

433 State St., PERTH AMBOY, N.J.

Phone: P. A. 4-4666

МИРОН ЛИТВИН І СИН

УКРАЇНСЬКИЙ ПОГРЕБНИК

Обслуга шира і чесна. Main Office: 383 MORRIS AVENUE, cor. Springfield Ave. NEWARK, N. J. Phone: Essex 3-5347

Branch Office (Філія): 969 SOUTH BROAD ST. TRENTON, N. J. Phone: Trenton 8588

ІВАН БУНЬКО УКРАЇНСЬКИЙ ПОГРЕБНИК

заряджує погребам до шість тисяч як \$150. Обслуга найкраща.

JOHN BUNKO Licensed Undertaker & Embalmer 437 E. 5th St., NEW YORK CITY Dignified funerals as low as \$150. Telephone: GRamercy 7-7661.

ПЕТРО ЯРЕМА УКРАЇНСЬКИЙ ПОГРЕБНИК

ЗАНІМАЄСЬ ПОХОРОНАМИ В BRONX, BROOKLYN, NEW YORK І ОКОЛИЦІ

129 EAST 7th STREET, NEW YORK, N. Y. Tel.: Orchard 4-2568

BRANCH OFFICE & CHAPEL: 707 PROSPECT AVENUE, (cor. E. 155 St.), BRONX, N. Y. Tel. Melrose 5-5577

Д-Р ЮРІЙ АНДРЕЙКО УКРАЇНСЬКИЙ ЛІКАР, ХІРУРГ І АКУШЕР

321 E. 18th STREET, between 1st and 2nd Avenues, NEW YORK, N. Y. Tel. GRamercy 5-2410

Урядові години: рано від 10 до 12. Вечір від 6 до 8, а в неділю рано від 10 до 12.